

Nuo kitų metų kovo 1 d. buitinė technika bus perklasifikuojama pagal vartotojui aiškesnę ir palankesnę sistemą. Pernai Europos Komisijos (EK) atlikta apklausa parodė, kad ir dabartinis ant daugelio buitinės technikos prietaisų esantis spalvotas lipdukas su informacija apie jo energetinį efektyvumą - gairė, kurios privalumus suvokia 66 proc. lietuvių. Atpažįstame energetinį ženklinimą ir juo vadovaujamės, rinkdamiesi naują gaminį. EK atstovybės Lietuvoje vadovas Arnoldas Pranckevičius sako, kad naujoji sistema padės žmonėms dar lengviau išsirinkti geriausią produktą. Tuo tarpu prekių ženklai bus skatinami kurti tvaresnius energijos išteklius tausojančius technologinius sprendimus.

Daugiau galimybių vartotojui

Europos Sąjungos (ES) energijos vartojimo efektyvumo etiketes turi dauguma gaminių, susijusių su energija: nuo oro kondicionierių ir lempų iki profesionalių maisto gaminimo prietaisų bei kietojo kuro katilų. Standartizuotas ženklinimas nurodo, kokiomis techninėmis savybėmis daiktas pasižymi: kokios jo elektros ar vandens sąnaudos, talpa, triukšmo lygis ir panašiai. Dabar prietaisai klasifikuojami pagal skalę nuo A+++ (geriausios) iki D (prasčiausios) ir atitinkamai žalią bei raudoną spalvas.

A klasę papildžiusios dar aukštesnės kategorijos, tai yra A+, A++, A+++, atspindi technologinį proveržį. Buitinė technika su laiku tapo gerokai efektyvesnė, taupesnė ir šiandien leidžia pasiekti daug geresnių rezultatų nei seniau. Bet ilginiui išryškėjo tokio itin aukšto vertinimo minusas – tai klaidina vartotojus ir kyla rizika tikrajai energijos vartojimo efektyvumo ženklo vertei. Dabar daugelis modelių priskiriami aukščiausiosioms klasėms su + ženklu, o žemiausiose (kai kuriais atvejais net A klasėje) jų visai nebelieka. Taigi pirkėjas, rinkdamasis A+ klasės gaminį, gali manyti, jog perka geriausią, kas yra rinkoje, nors iš tikrųjų kartais tai būna vidutiniškas gaminytis.

Dėl šios priežasties ES nutarė, jog nuo 2021 m. pavasario penkios prietaisų grupės – šaldytuvai, indaplovės, skalbyklės, televizoriai ir lempos – bus ženklinamos pagal gerai žinomą ir veiksmingą A-G skalę. Paprastai tariant, naujai apibrėžtos efektyvumo taisyklės leis adekvačiai pasverti modelių, priklausančių panašioms klasėms, privalumus ir išigyti išties efektyviausius. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar toks prietaisas nulems mažesnes sąskaitas už elektros energiją ar vandenį, o tai kompensuos galbūt kiek didesnes jo įsigijimo išlaidas.

Svarbu visa apimantis požiūris į naująją sistemą

Į A klasę kurį laiką nepateks beveik nė vienas gaminys. A. Pranckevičius akcentuoja, kad toks sprendimas – ne tik nauda pirkėjui, bet ir akstinas Europos gamintojams investuoti į pažangesnes inovacijas, taip formuojant tvaresnius į ateitį orientuotus pokyčius rinkoje.

„Vienas esminių EK prioritetų – Europos žaliasis kursas, kuriuo siekiama skatinti veiksmingą išteklių naudojimą pereinant prie žiedinės ekonomikos, taip pat atkurti biologinę įvairovę ir sumažinti taršą. Jis apima labai daug sričių: nuo žemės ūkio iki energetikos, nuo transporto iki aplinkosaugos ir daugelio kitų.

Tik kompleksiškai žvelgdami į ekonomiką ir vartojimo kultūrą, galime pasiekti ES tikslą 2050 m. tapti pirmuoju pasaulyje klimatui neutraliu žemynu. Didėjantis tiek gamintojų, tiek vartotojų sąmoningumas gaminti ir naudoti kuo tvaresnius, aplinką tausojančius gaminius labai prisideda prie žaliojo kurso tikslų įgyvendinimo, tad rinkdamiesi efektyvesnius buitines technikos prietaisus kiekvienas kuriame teigiamus pokyčius“, – teigia jis.

Jai antrina ir VŠĮ „Žiedinė ekonomika“ vadovas Domantas Tracevičius. Anot jo, atsižvelgiant į technologinį progresą tam tikrais periodais atnaujinti energetinio efektyvumo vertinimą būtina, nes tai padeda vystyti nuolatinę visoms pusėms reikšmingą gamintojų konkurenciją.

„Bendradarbiaujame su tokiomis nevyriausybinėmis asociacijomis kaip „European Environment Bureau“ bei ECOS, kurios nuolat pabrėžia šio ženklavimo svarbą ir būtinybę jį plėsti, į energetinio efektyvumo vertinimo sistemą įtraukiant ir daugiau gaminių bei jų savybių. Šiuo atveju Prancūzija yra pionierė – nuo 2021 m. jį įveda privalomą daugybės daiktų klasifikavimą pagal papildomą vertę: pataisomumą“, – sako D. Tracevičius.

Kiek žemesnė klasė nereikš, kad gaminys blogesnis

Prietaisai, šiandien siekiantys, pavyzdžiui, A+++ klasę, pagal naująją sistemą turės B ar žemesnę, tačiau išliks efektyvūs ir tarnaus patikimai kaip ir anksčiau. Griežtėja tik jų techninių charakteristikų vertinimo kriterijai. Tai svarbiausias energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo pasikeitimas, kurį vartotojams derėtų įsisąmoninti.

„Electrolux“ vadovas Lietuvoje Deimantas Kirlys pažymi, kad visgi elektros energijos sąnaudos, užrašytos konkrečiai skalbimo mašinos ar indaplovės energinio vartojimo efektyvumo etiketėje, bus kitokios – skirsis jų apskaičiavimo metodika.

„Anksčiau šių prietaisų sąnaudos buvo vertinamos pagal metinę statistiką, tai yra vidutinį jų veikimo ciklų skaičių. Tarkime, indaplovėse elektros energijos sąnaudos buvo matuojamas 280-iai ciklų, dabar tiesiog 100-ui ciklų, nepriklausomai nuo to, kiek kartų per metus

žmogus ją naudoja. Viena taupiausių rinkoje „Electrolux“ skalbyklių pagal dabartinį vertinimą suvartoja 65 kWh ir priklauso A+++ klasei. Pagal naująją sistemą jos elektros energijos sąnaudos bus dar mažesnės ir ji taip pat sieks A klasę“, – aiškina D. Kirlys.

Naujuosius ES efektyvumo rodiklius, taikomus A klasės prietaisams, ši skalbyklė atitinka dėl joje naudojamos unikalios technologijos „SoftWater“ su aktyviu vandens minkštinimo filtru. Skalbiant net ir labai žemoje temperatūroje energijos prietaisui reikia mažai, bet rezultatas toks pat efektyvus kaip ir šiltesniame vandenyje.

Tvarumas - kai kurių prekių ženklų veiklos pagrindas

Tracevičius tikina, jog tvarumo temos pasauliniu mastu tikrai skinasi kelią. Kita vertus, domėjimasis jomis kol kas per retai virsta realiais veiksmais, o tikros bei sveikintinos iniciatyvos yra pavienės ir fragmentiškos, kad pakoreguotų situaciją iš esmės: „Tam reikėtų į produktų ir paslaugų kainas įskaiciuoti neigiamą poveikį aplinkai, tarkime CO2 mokesčius, arba suteikiant lengvatas atsakingą požiūrį į aplinką turintiems verslams.“

Kasdienybę palengvinanti buitinė technika, atliepianti tendencija tampančios tvarumo filosofijos principus, vis dažniau atranda vietą tvaraus gyvenimo būdo šalininkų namuose. Anot D. Kirlio, aplinkai draugiški prietaisai ar funkcijos, užkertantys kelią ne tik elektros energijos ar vandens, bet ir maisto švaistymui, perdirbtų medžiagų naudojimas gamyboje – atsakingos idėjos, „Electrolux“ puoselėjamos jau ne vienerius metus.

Nuo 2011 m. kompanija į gamybos procesus įtraukė 20 kartų daugiau perdirbto plastiko, praėjusiais metais šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų sumažino 59 proc., lyginant su 2015 m., o per artimiausią penkmetį nori sumažinti jų kiekį 80 proc. Iki 2050 m. yra pasiryžusi pasiekti dar ambicingesnę tikslą – nepalikti visiškai jokio CO2 pėdsako. Kurdama prietaisus „Electrolux“ laikosi žiedinės ekonomikos principų, kuomet atliekos grąžinamos atgal į jos grandinę, ir iki 2030 m. ketina visiškai pašalinti atliekas iš gamyklų. Nuosekliai judėti šia kryptimi padeda įtvirtinta tvarumo strategija. Ja pasižadama žengti 100 esminių žingsnių ir gaminti aukščiausios klasės prietaisus, siūlančius išskirtinai tvarią naudojimosi jais patirtį.

[Skalbimo mašina](#)

Pokyčiai buitinių prietaisų energetiniame ženkliniame: sumažins
išteklių vartojimą, be to, padės sutaupyti

